

לא טעימיה שפיר כיון דלחמין בתוך שלש^א מלאך ואילך כרשות לוקח ואפי' לא נתן מעות חייב ליתן ומיהו נראה דהיכא דלא טעימיה בשעת לקיחה^ב דה"א המוציא מחזירו עליו הראיה דספיקא הוא והא דמתן (לקמן דף טז): המוכר יין לחזירו והחמין אינו חייב בחזרתו מיירי

והמואל אמר המרא אכתפא דמאריה שוואר עבד רב יוסף עובדא כוותיה דרב בשיכרא וכוותיה דשמואל בחמרא ודהלכתא כוותיה דשמואל: ת"ר יאחד שבר תמרים ואחד שבר שעורים ואחד שמרי יין מברכין עליהם שהכל נהיה בדברו אחרים אומרים שמרים שיש בהם טעם יין מברך עליהן בורא פרי הגפן רבה ורב יוסף דאמרי תרויהו אין הלכה כאחרים אמר רבא דכולי עלמא דרמא תלתא ואתא ארבעה חמרא הוא רבא לטעימיה^ג דאמר רבא כל חמרא דלא דרי על חד תלת מיא לאו חמרא הוא רמא תלתא ואתא תלתא ולא כלום הוא כי פליגי דרמא תלתא ואחא תלתא ופלגא דרבנן סברי תלתא עייל תלתא נפיק פש ליה פלגא ופלגא בשותא פלגי מיא ולא כלום הוא ואחרים סברי תלתא עול תרין ופלגא נפיק פש ליה כווא וכווא בתרי ופלגא חמרא מעליא הוא וביותר מכדי מדרתו מי פליגי והא תנן המתמד

לאחר ג' א"נ בקנקנים דלוקח כר' יוסי בר חנינא דלקמן כן פ"ה ב ו"ל דמייירי הכא ידיעין שהקנקן דהמוכר הוא טוב דאי לאו אמאי חייב בחזרתו למה ליה המוכר היין היה טוב והקנקן גרם לו תוך ג' להתקלקל ולא איבעי לשהוי אלא לשמותו או להירקו ככלי אחר כמו שהוא אומר לו כשהוא בקנקנים דלוקח אצל דוחק לומר דמייירי כגון שמוכר שמרי בזה הקנקן זמן גדול ואם הקנקן גרם כבר היה מנחמין מוקדם ויותר מתיישב לומר דהכא תוך ג' ואפי' בקנקן דלוקח דאין קנקן גורם להחמין תוך ג' אלא ודאי לא טעימיה שפיר והתם לאחר ג' א' ואמר ליה למקפה^ד: **ושמואל** אמר חמרא אכתפיה דגברא שוואר. פירש ר"ש] דחמרא מזליה דגברא גרים דסבירא ליה כר' חייא בר יוסף דלקמן ולכן אינו כרשות מוכר ואין נראה חזק דהוה ליה למיינקט האי לישנא דלקמן דחמרא מזליה דגברא גרים ועוד כי אמר לקמן ופליגא דר'

מפרישין ממנו על יין גמור אצל לגבי ברכת היין שהיא חשובה לא יברך אלא שהכל שהרי על כולן חס אמר שהכל יהיה דבדברו יאל נכרותו מן: והלכך לכתלה שפיר דמי: **סלחא עול**. בזמם ואותן תלתא נפקי: **ופלגא חמרא**: **נשיסא פלגי**. דמיא לאו כלום הוא: **ואחרים סברי סלחא** מים עול ותר ופלגא מים נפיק דאין דרך ללאת כל הנכנס אלא מן המים נשארו והוא יין דפירא קפי מלעיל^ה: **פש להו**. חד כוס שלש של יין בתרי ופלגא של מים וכ"ס דחמרא^ו ופירא מעליא הוי מדליכא על חד תלתא מיא אצל לעיל דרמא תלתא ואפיק תלתא אין לומר שמן המים נשארו והיין יאל דאין רגלים לדבר והואיל ולא מלא יותר מכדי מדתו כי הכא ו"א נפיק מן היין פלגא הוא דנפק וחד פלגא בחמשה פלגי מיא לאו כלום הוא: **וניסר מכדי מדתו מי פליגי כו'**. אצל לא פריך וצדדי מדתו א' לא פליגי בתמיה דכרפישית טעמא דנהי דגבי מעשר פליגי משום חומרא דמעשר גבי ברכת היין מודי להו רבי יהודה לרבנן דמברך שהכל: **המתמד**

חייא בר יוסף ה"ל למימר ופליגא דשמואל ועוד דאין סברא שיגרוס מזלי דגברא שימחר להחמין תוך ג' דלעולם אין היין מנחמין אלא לאחר ג' ועוד הקשה ר"י דר' יוחנן קאמר לעיל ג' ימים הראשונים ודאי יין ודלמא מזליה דגברא גרים והחמין מיד וגראה לפרש לר"ת חמרא אכתפיה דגברא שוואר כלומר היין כיון שנשארו בכתפיים נתקלקל על ידי שנענע ומיהו להחמין וא"ת ור' יוסי בר חנינא דאמר לקמן דבקנקנים דמוכר מני א"ל הא חמך והא קנקך והיכי מני א"ל הכי דלמא נתקלקל על ידי שנענע ולמה ישלם המוכר^ז ו"ל דלקמן מוקי לה דא"ל למקפה דכיון דא"ל הכי יש לו להתקיים אפי' כשנענעו ואפילו אחר ג' א"נ י"ל דלקמן כיון שהוא לאחר ג' יותר יש לנו תלות שנתמך כדרכו ממה שהנענעו גרם אצל תוך ג' יש לנו לומר שהנענעו גרם מדנימא ליה לא טעימיה שפיר אצל ק"ק אמאי לא הוי כרשות מוכר דהא אדעתא דעבי זצן לוקח מיינה להוציא משם ולטלטלו^ח ופ"ה ר"ש קשה דבשיכרא עבד עובדא כוותיה דרב והא לא קאמר שמואל אלא כיון דמזליה דגברא גרם ולא שייך אלא בזיין^ט כדכתיב היין בוגד וגו':

אחד שבר תמרים כו' מברך שהב"ב. לאו דוקא שבר תמרים אלא אפי' דבש דהיינו דוקא דהם דתרו לה בניא אצל לייב מן תמרי מברך עליו בורא פרי העץ^י דהא קאמר מר בר רב אשי דעושה בעלמא הוא והיואל מן הפירות קרי זיעה ואפי' היואל מן היתים וענבים הוי זיעה בעלמא אי לא דמפיק בהעור והרוטב (חולין דף קכ): סופוק את הארבעים על היואל מן ועוד דמייתי עלה ברייתא דתרומה דקאמר כמאן כי האי תנא דתניא דבש תמרים ויין תפוחים כו' חייב קרן וחומש דברי ר"א ור' יהושע פוטור וטעמא ו"ל דלא אישתני לעילויא כשנעשה דבש: **ואחד שבר שעורים**. דלא אישתני לעילויא דאית ליה עילויא אחרניא צפת ועוד דמי יימר דשערי עיקר דלמא מיא עיקר: **אין הרבה באחרים**. אומר ר"ת דאותו יין שעושים מן הסרסנים אפי' אית ביה טעם יין כיון דלא רמא תלתא ואתא ארבעה מזכרין עליו שהכל וליכא למימר דפורזני עדיף משל שמרים^{יא} דהא אמר בריש אלו עוברין (פסחים דף קמג): ותמד לאו בר עשורי הוא והתנן המתמד ונתן מים צמדה ומלא עליו כדי מדתו פטור ור' יהודה מחייב דשעורני הא צפורזני פירוש הדיא דפורזני גרוע מדרווקי דהיינו של שמרים הוא חשוב ובר עשורי הוא דאין לפרש איפכא דפורזני חשוב והדיא דהמתמד איירי דפורזני דא"כ מאי פריך לקמן וביותר מכדי מדתו מי פליגי והתנן המתמד ומאי קושיא שאני תמד דפורזני דחשיב אלא ודאי של שמרים חשיב יותר ואפי' המזכר עליו שהכל כיון דלא רמא תלתא ואייתא ארבע כל שכן דפורזני: **כל חמרא דלא דארי ע"ה** חד תלת מיא לאו חמרא הוא. והכי אמר רביה המוציא יין (שגם דף עו: ושם) כוס של ברכה כריך שיהא צו רובע רביעית על רביעית וקשה דאמר צפרק אחד דיני ממונות (פסהדרין דף לו: ושם) אל יחסר המוג שאם יש שם כ"ג כנגד סנהדרי קטנה יוצא ואם לאו אינו יוצא אחד מהן שהורכב ללאת משמע דמוג דריש דהוי צ' חלקים מים ואחד יין והכא אמר דהוי ג' חלקים מים ואומר רבינו יצחק דהתם דמנה סנהדרין למוג דיין השרוני דסגי ליה בשני חלקי מים כדאמר בהמוציא יין (שגם דף עו: ושם) שאני יין השרוני דרפי דבשאר יינות לא מני למימר דרביע דסנהדרין לא חזו לדיני [נפשות] דנפקא לן (פסהדרין דף ג:) מקרא דבצי כ"ג ורבינו מנחם פ"י דדריש אל יחסר המוג מו"ג בגימטריא ג' וקאמר אל יחסר המוג מע"ה דסנהדרין ג' אצל מ"ט יחסרו וישארו כ"ג ואין צ"ד שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כ"ג ומיהו צירושלמי ובפסיקתא דריש לה בדהיא ממוג דיין וי"מ דאל יחסר המוג דהיינו מוג יין הראוי^{יב} לג' חלקים מים דהיינו מוג (מלצר) דהוי ח"ג על חד תלת^{יג}: **וביותר מכדי מדרתו מי פליגי**. פ"י רבינו שמואל דלא מני לאקשווי צדדי מדתו מי לא פליגי והא רבי יהודה מחייב דמני לשנויי דר' יהודה אינו אלא חומרא לענין טבל וקשה מהא דתנן בסוף פ"ק דחולין (דף כה: ושם) התמד עד שלא החמין אינו ניקח בצקס מעשר ופוסל את המקוה משהחמין ניקח בצקס מעשר ואינו פוסל את המקוה והאמר בגמ' מני לא רבי יהודה ולא רבנן דתנן התמד כו' ומאי קושיא נימא לעולם רבי יהודה דבש מעשר ואינו פוסל את המקוה חמרא הוא^{יד} ו"ל דשפיטא ליה אפילו בלא החמין אינו אלא כי אם מחמיר עליו ר' יהודה לעשר^{יז} א"כ ספיקא הוא אם נחשב יין ולא היה לו לפסול את המקוה כמו בצקס מים שאובין דכשר וי"מ דלא פריך וצדדי מדתו מי לא פליגי דאין זה קושיא כל כך אי הווי רבנן ואחרים כרבנן דרבי יהודה^{יח} אצל אי ציתר מכדי מדתו פטרי מאן נינהו לא רבי יהודה ולא רבנן: **הוא**

לד א מ"י פ"יו מהל' מביה הלכה ד סג לאין קט טו"ע ח"מ סימן ד' כל סעיף י: לה ב מ"י שם ה"ג ג טו"ע שם סעיף ה: לו ג מ"י פ"ח מהל' ברכות הלכה ח סמך עשין ח טו"ע א"ח סימן רל סעיף א ונכדי אלפס סוף פרק ו דברכות ל:ן: לו ד ה ר מ"י שם הלכה ט טו"ע שם סעיף ה:

רבינו גרשום

ושמואל אמר אפי' ג' ימים הראשונים ברשות לוקח הוא ואינו יכול לחזור בו משום דחמרא אכתפא דגברי. שנושאין אותו מבית מוכר. שואר כלומר עקב ומפיק טעמו ממנו: אחד שמרי יין. שעוברין מן היין שלעונוי ביפ"ט: אמ' רבא דכולי עלמא. בין ת"ק בין אחרים סברי להכיא דרמא תלתא כווי מיא לתמד ואפיק תלתא לא כלום הוא ומאי בעלמא נינהו משום דלא אשכח אלא כמרתו: על חד דחמרא בן תלתא מיא: פש ליה פלגא. דאפיק מן חמרא דהוי ליה הא פלגא כווי (דמ"א) משום הכי לאו תלתא הוא ומברכין עליו שהכל שמרי דעל תלתא בעי [תן] ולא אשיתא חד ואחרים סברי תלתא עייל מיה ואשכח תלתא ופלגא מיא ופלגא מן מיא נפיק ותו לא משום דתלתא כווי מיא לתמד. אהך חזיה של מדה ט' וכגון מים שנפחתו איך ואילו והשתא פש ליה כווא חמרא וכווא בתרי ופלגא כל שכן דחמרא מעליא הוא ומברכין בורא פרי הגפן: ומקשינן להכיא דאשכח יותר מכדי מדתו כלל וכלל מי פליגי: והתנן. גבי מעשר:

א' ואולי צ"ל דמחוק דשמרים כו'. ב' אולי צ"ל ופלגא חזו דמא נפטר איך ואלך.

א' שנת עו. עיובין טו: ב' [מקוק ג. א] דף טז: ד' [חולין כו: ט] ג' מהר"ם דלמתיק. ו' רש"י ג"ל לע' ועין בר"מ, ו' צ"ל ג"כ רש"י. ח' [וע"ש מוס' שנת עו. ד"ה דלמך].

הגהות הב"ח

א' רש"ם ד"ה פש לכו ור' דחמרא מעליא כ"ל ו' ומיבא ופירא נמחק: ב' ד"ה ויבאר וכו' וכדי מדתו מי פלג: ג' תוב' ד"ה צמ"א) כל שלשה וכו' התם לאחר ג' ובקנקן דלוקח אינו חייב באחריותו ובקנקן דמוכר חייב באחריותו כיון דאמר ליה למקפה: ד' ד"ה ויבאר וכו' ממחר עליו ר' יהודה לנש (א"כ) חל"מ וכו' מ"ה ועיקר אי נמי:

מוסף רש"י

חמרא אכתפא דמאריה שוואר. זה קויהו מזה טוב ומלו גורם לחמין (ב"ב פ"ה).

מוסף תוספות

א. [ואין] אפשר לו שיחמין בפתוח משלשה ימים. רמ"ב וי"ט. ב. ולשמואל אחיא אפי' בקנקנים דמוכר ואפי' תוך שלשה אם לא אמר לו למקפה. גיט"ס. ג. דכיון דא"ל הכי יש לו להתקיים. מוס' לקמן ד"ה ושמואל. ד. ונהי דמולא דגברא גרים היינו משנעשה שלו הוא מתחיל להחמין אבל אי אפשר שהיא חומץ מבור בומן יותר מוטע ממה שהוא טבעו. ר"ן. ה. וליכא למימר דהא רבי יוסי בר חנינא פליגא אדשמואל דק"ל כשמואל וק"ל נמי כר"י בר חנינא מאמרין וכו'. רבינו יונה לקמן. ו. אר"ס ע"ש ברש"ם ד"ה ודלא כרביב"ח. ז. [ד]כשנאמר לו למקפה חייב להעמיד לו יין חזק ויפה, אבל בקנקנים דלוקח אין למקפה מועיל לו כלום לפי שכל יין משתנה בעירו. זכ"ט. ח. [וי"ל ד]יכול מוכר לומר סבור הייתי שתחיינו ברשותי או שתוליינו במוט בשנים שאינו מתקלקל. גיט"ס, ועי"ש מאי טעמיה דרב ורב יוסף. ח. עין גיט"ס. ט. ואפשר דטעמא דגאון משום דבקרא כתוב ורבש ולא כתוב תמרים וא"כ קרא איירי ברבש הוב מאליו מן התמרים ובכלל שבעת המים והיין ויצא מאיליו הילכך הכל לפי טעמו וריחו. ר"ן. י. והכא להקל הוא דניקח בסוף מעשר ואין פוסל את המקוה. מוס' חולין כה: יב. [ד]מאי קושיא דהו"ד יהודה פליגי יחידה הוא ולא סבירא לן כותיה. רמ"ן.